

Oglas, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglate itd. šalju se naplatnicom ili potpisanim pot. studionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod narudbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ko list na vrijeme ne primi, treba to javi odpravništva u odgovarajućem mjestu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napisalo "Reklamacija".

Otkupnog računa br. 817/940. Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom rasti male stvari, a nobiloga sve pokvari". Narodna poslovice.

Iskazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepotpisani ne tiskaju neofrankirani ne primaju. Predplata za poštarinom stoje 10 K u obće, 5 K za seljake, 3 K za gradjanu ili K "6", odn. K 2:50 na pol godinu. Izvan carevine više poštarinu. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji to h, zastali 20 h, kolj u Puli, toll izvan isto.

Uredništvo i uprava nalazi se u "Tiskari Legija i dr. prije J. Krmpotić i dr. (Via Giulia br. 1), kamoneka se naslovilo sva pisma i predplato.

Odgovorni urednik i izdavačelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Legija i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Croceta br. 1, II. kat).

Glavna skupština

"Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru"

(Nastavak.)

Po § 6. istoga zakona 14. maja 1869. odlučuje o naukovnom jeziku c. kr. pokrajinsko školsko vieće — saslušav one koji školu održavaju, u okviru zakonom ustanovljenih medja. — I to glasi liepo. Ima se saslušati one koji održavaju škole, obćine i pokrajinu; al netreba se držati njihova mnenja ako je prolj zdravom razumu i zakonu. A ni c. kr. pokr. školsko vieće nemože odlučivati samovoljno nego prema zakonom. Zakonom nesamo prirodna i pedagogijska, koji hoće da se diele podučaje materinim jezikom; nego i zakonom pisanim, čl. 19. temeljnih državnih zakona, po kojem je svakomu narodu zajamćeno nepovredivo pravo ćuvanja i gojenja svoje narodnosti, i ravnopravnost jezika u školah, te po kojem se ima u pokrajinah sa svaki naroda, urediti javne škole tako da svaki narod dobije nužna sredstva za izobrazbu u svojem jeziku. Da se ni taj zakon nevrši obzirom na naš narod u Istri, pokazuju javne škole u Cresu, Lošinj, Malom i Velikom, Puli, i tolikih drugih mjestih.

Po § 59. istoga zakona 14. maja 1869. ima se bezuvjetno ustanoviti javna pućka škola svuda tamo, gdje ima u okruđu jedne ure više od 40 djece dužne polaziti školu. — Da se ni taj paragraf nevrši, pokazuje ima mnoćina školskih okruđu sa našim narodom, koja nejmaju nikakve škole. A da se nevrši ni njemu srodan paragraf 11. istoga zakona od 14. maja 1869., koj zahtjeva da se na 80 djece mora dati 2 učiteljske sile, i na svakih daljnjih 80 po jedan, to nam pokazuju mnoge hrvatske i slovenske škole u Istri sa 100 i više djece a sa samo jednom učiteljskom silom, to nam pokazuje n. pr. u ovom ko-

taru škola u Zametu, koja ima preko 800 školske djece a samo dvie učiteljske sile.

Mogo bi navesti još paragrafa rećenoga zakona, kao one o polazku škola, o imenovanju učitelja, al što da duljim. Već rećeno dokazuje, da su zakoni tu, i liepe ustanove u njih, a da se prema našem narodu u Istri u velikoj mjeri nevrše, i to krivnjom c. kr. oblasti sa na ćelu njim ministarstvom bogostovja i nastave.

I ako su ljetos, prošloga mjeseca, razni slavili 40 godišnjicu obstoja državnoga školskoga zakona, to mi moramo ne slaviti, nego ogorćenom dušom spominjati 40 godišnjicu nepoštovanja školskih zakona sa strane onih koji bi jih morali vršiti i dati vršiti, sa strane c. kr. školskih oblasti.

Mi dajemo državi ono što od nas po zakonih zahtjeva, al ono što bi nam ona morala dati nedaje nam, i mi si moramo sami pribavljati.

Mnogi su očekivali od novoga reda u Istri poboljšica naroćito u školstvu, mnogi su čak mislili, da već sada netreba prinosa Družbi ili malo. A kad tamo, c. kr. vlada, usupor jednodušnim molbam zastupnika obiju stranaka u pokrajini, uporno se brani sazvati sabor, na glavu na nos otvara talijanske škole, paće dozvoljava otvorenje talijanske pokrajinske srednje škole — pridaje k starim krivicam jednu novu, bez da je i malo zadovoljila u zakonih utemeljenim zahtjevom Hrvata i Slovenaca.

Usupor novoga reda mi smo i na dalje upućeni, čak više nego li prije, na darežljivost našega naroda i njegovih pojedinaca: i to naroda celokupnoga, pojedinaca iz svih hrvatskih pokrajina; Hrvata iz Dalmacije, Hrvatske, Slavonije, i kuda sve, kako u Americi, jih ima. Hvala Bogu! Od toga nam i jedna velika moralna dobit, a ta je da se tim načinom jaća naša hrvatska uzajamnost, naša hrvatska ljubav, naše hrvatsko jedinstvo, te

se ruše medju nami umjetno stvoreni medjuši.

I prošle godinu dobili smo od ostavina, od blagih pokojnika. Dobili smo od podružnica; od Cirilo-Metodskih zidara u Zagrebu; od obćina; od novćanih zavoda; od akademije Sušacko-Riječke; od omladine u Trstu; od srednješkolaca u Dubrovniku, Spljetu i Zadru.

Svim, svim budi izrećena u ime ravnateljstva i moje najsrdaćnja hvala. Hvala takodjer uredništvu i novina, koje velikom pripravnosću i bez ikakvo odštota tiskaju sve objave Družbine, kao i prinose, te jih Družbi šalju.

U svo se je sabralo tećnjom godine 1908. preko 100.000 kruna.

Kako se jih je trošilo, o tom će Vas izvjestiti velovodna gg. tajnik i blagajnik Družbe. Ja samo spominjem, da se je otvorilo novo škole u Ferencih i Rućicah, zabavište u Cerasu, i ženski nastavni tečaj u Malom Lošinj, te da ima sada Družba 27 škola sa 42 učiteljske sile, k tomu tri zabavišta, i 2 pomoćne školske sile.

Obzirom na novi pokrajinski zakon o učiteljskih plaćah uredilo se je plaće Družbinih učitelja i učiteljica. Tom uredbom neće biti svak ni svaka zadovoljni. I mi bismo bili radje bolje, al nebijase moguće. Kavšto nije Družba prije ćinila u plaćah nikakve razlike, bio učitelj — učiteljica u jednom ili drugom mjestu, tako jih nije ćinila ni novom uredbom. Uredila je sve plaće, uzav u obzir usposobljenje ili neusposobljenje, prema dobi, otkada koj služi, postaviv za početak plaće najniđu kategoriju plaća. Inaće se nije moglo, a da se nepostavi u pogibelj ravnovesje u družbinom finacijalnom stanju. Mnogim su se dohodici povećali, nikomu ni za paru umanjili.

U zadnje doba ja sam žalibože mogno pregledati samo malo škola. U koliko sam jih pregledao, i koliko je inaće poznato,

učitelji i učiteljice nastojali su da odgovore svojim dućnostim. Za njihov trud ja njim ovim izrećem iskrenu hvalu. Hvala posebice vjeroućiteljem koji bez ikakve nagrade, a samo iz ljubavi do škole podučavaju vjeronauk u Družbinih školah.

Liepa hvala i ćlanovom ravnateljstvu Družbe i ćlanu nadzornoga odbora Dru. M. Trinajstiću, koji su tećanjem cele godine, svakoga mjeseca najmanje dva puta, redovito dolazili k sjednicam i razpravljali o Družbinih stvarih i potrebah; hvala naroćito i tajniku i blagajniku koji su svaki dan imali posla sa Družbinimi stvarim. Družbino ravnateljstvo radilo je u obće i radi prema pravilom Družbe, proma njećinoj svrsi, prema odlukam skupština, i po svojih silah.

Sa željom da tako i unapried radi, molim sve, sve bez razlike, prisutne i nepri- sudne, Hrvate i Hrvatice kud god jih ima, da mi budu na pomoć, pa da moće Družba što bolje odgovoriti svojoj svrsi, širiti što više prosvjetu, i ućvrstiti što jaće hrvatsko vješt u našem podanstvu Istri!

Tako budi! (Sliedi.)

Iz carevinskoga vieća.

Beć, 15. 6. 1909.

U jućerašnjoj i današnjjoj sjednici nastavljena je razprava o prvom ćitanju finacijalno osnove. O predmetu govorilo je više zastupnika te je razprava danas svršena i osnova na predlog zast Globinskoga upućena posebnom odboru od 52 lica na proućenje.

Prećni predlog Kaline.

Ćeški radikalni zastupnik Kalina utemeljuje prećnost svog predloga, koji ide za tim, da bi carska vlada parlamentu predložila osnovu izbornoga reda za Bosnu Hercegovinu. Govornik je poduljim i te-

Porećko-puljska biskupija.

(Nastavak.)

Ćudimo se, da u tom popisu ovakovih "talijanskih" rijeći nema ih još deset puta više. Ali pravo imaju A. e C., kad tvrde, da su labinski Hrvati od Talijana u gradu naućili ove talijanske rijeći: malicia, artecin, zbaraćin, nĵorant, kontraćtat, dezgracia, spiat, esain (premda assasino nije ni talijanska rijeć), stupido, imbrojón, barufa, barbanti (bibbanti), desperacion, ćokolat, na remengo, in malora, tradit itd. itd. A koliko imade rijeći, koje naš puk upotrebljava i u hrvatskom i u talijanskom obliku? Na pr. zakon (toj), zapustić (bandona), strpljenje (pacencia), pisano (na skrit), pravo (derit), osloboditi (liberivat), narodnjak (patriot), on isti (istesi), prominit (gambiat), sramota (vergogna), zadovoljan (kontenat), brzo (zvelto), nosićić (desgracia), nevolja (mizeria) itd. itd.

Ali A. e C. dobro znadu, da Hrvatseljac i okoćice govore u Labiau sa Talijanima-građjanima samo hrvatski, ćto je

jasan dokaz da su Talijani morali naućiti hrvatski govoriti, a Hrvati moraju znati i znaju samo one talijanske rijeći, koje se upotrebljavaju na sudu, u ugjenicima i trgovini, na brodu i po moru, u crkvi i škol, na pošli i općini, u vojsci i ljekarni, kod ljecnika i odvjetnika, gdje su do sada Talijani vladali. To poznavanje talijanskih rijeći nije za nas sramota, kad znamo, kako ih hrzo nestaje, tamo gdje nestaje i Talijana i talijanske vlasti. A što se više diće svijest i moć nas Hrvata, moraju Talijani to više ućiti hrvatski, i to ne samo pojedine rijeći nego baš hrvatski jezik, kako to dokazuju baš sami talijanski listovi u posljednje vrijeme na našim stranama. Tako se ćuje, da će od sada napried na talijanskoj pokrajinskoj realnoj prekos-gimnaziji u Pazinu svoje Talijanceće podučivati u hrvatskom jeziku kao oblićnom predmetu. Maramo...!

Desetoga dana skupivši se svi kod Sv. Dunića i odredilo pomoću staraca, ki znaju pravdu i razvodi, granicu medju barbarskim i pulskim komunom, kako je od starih prićalo, a tamo na kunićadi Filipana

im se pridrućio Vojdjanćci s Guranom: sudac Crioni, Cesari, Tronbaro, Blož i Dominić, da se odredi medjaš medju njihovim i barbarskim. Kad su Barhanci pokazali list pisan 1153. o medjašu prema Guranu, potvrdilo tako, kao što i na temelju lista od god. 1140., što ga bijaše namćinil neki zupan Šist z Barbana. I pulski komun pokazao svoj orićinal, kad se sva njih pisma i nodari ućdržahu, da ta instrument bića storen v njih plaći po zapovedi njihov staraca i gospode; v kom se ućdržaće, da ta zupan Šist ima i more pas svoje živino od toga vrha kunićadi Filipana, kad se svršuju tri termeni od kunićadi (puljski, vodnjanski i barbarski). Koliko bi vrijedno bilo znati, u kojem su jeziku bila pisana ta stara pisma. Povjerećatvo je sve potvrdilo, kako je bilo po pismima pravo. Od tu idosje ravno putem, ki gre z Motmorana v Savicentu, i po putu mnoge kriće na kamikah visećoće, i tako gredući po starih zlamenjah vae putem do puta, ki gre od Vodnjani v Barhan, na glavi to zatki Opatlje crekve sv. Martina, od vrha Globoca; i tu najdosje stare kriće i stara

zlamenja razlićna. I tu ćekahu župan Marko, Krićnjani i Brnaba i Mikula i vas komun golćanski; od sv. Vicenca Opatlje župan P'auko, Adam i Žil i vas komun". Ovdje su Golćanci pokazali pismo od god. 1125. o medjašima, po kojemu su i sada knez i markez sa gospodom odredili medjaše. "I pisaoše listi jednoj i drugoj strane jezikom latinskim i hrvacim; a gospoda sibi shranilo jezikom nemćkim". Danas gospoda Talijani o hrvacem jeziku neće ni da ćuju, a u XIII. vijeku no samo da Razvodi njihovih talijanskog imena i jezika ne spominje, nego su čak morali primati hrvatska pisma. Ali da, oni tvrde i ludo dokazuju da Hrvata taćda u Istri nije ni bilo. Obratna tvrdnja bolje bi odgovarala istini, kako opaćamo i iz Razvoda. Urdiđivi jeste dalje granice kod crkve sv. Sansaba i kod vrutka Puelu na to-melju lista od godine 1220. Pod većer podjoše svi zajedno k većeri u Žuñin.

(Sliedi.)

meljitim govorom zagovarao prešnost svog predloga.

Proti prešnosti predloga govorio je prvak njemačkih stranaka Dr. Silvester proglašiv, da želi Bošnjakom što bolji izborni red ali za prešnost da ne može ni on ni njegova stranka glasovati.

Ministar predsjednik baron Blenerth govori u kratko protiv prešnosti jer da parlamentari nemaju prava pečati se u buduću izborni red za Bosnu Hercegovinu.

Glavni govornici.

Izabrani su zastupnici Dr. Redlich protiv a za zast. Nömece, koji su svaki sa svog stanovišta o predmetu govorili.

Zast. Kalina kao predlagatelj imao je posljednju riječ i preporučio prešnosti predloga.

Zast. Laginja uzeo je na koncu riječ za stvarni izpravak dokaziv da parlament ima pravo da se upozna sa osnovom budućeg izbornog reda za Bosnu. Prešnost je predloga zabačena; za glasovali su svi Slaveni — osim Poljaka i socijalisti.

Proračunska razprava.

U sjednici načelnika stranaka zaključeno je bilo da se ima proračunsku razpravu svršiti najduže do 25. o. mj. U tu svrhu ograničen je broj govornika. Odlučeno je svakom zastupniku 7 časaka to su tako na pojedine klubove odpała 2—3—8 sata. Na klub jugoslavenskih zastupnika odpała su samo 3 sata pak je ovaj zaključio, da će govoriti o glavnoj i podrobnoj razpravi 6 članova t. j. svaki oko pol sata.

Glavni izviestitelj proračuna zast. Steinvender obrazloži u kratko svoj izviestaj preporučiv kući da prihvati proračun kako ga predlaže proračunski odbor.

U glavnoj razpravi govore svaki sa svog stanovišta o proračunu zastupnici Lang — kršćanski socijalac za proračun; češki radikalac Baxa protiv proračuna; njemački nacionalac Chiari za proračun; jezički agrarac i bivši ministar Prasek govori odlučno protiv proračuna pozvav Poljake, da se priključe ostalim slavenskim zastupnikom.

Zast. Spinčić govori obširno o stanju Hrvata u obće, napose onih Primorja.

Zast. Tresić izjavio je, da Hrvati nemaju nikakvog razloga da glasuju proračun sadašnjoj vladi.

Podrobna razprava.

Predsjednik javlja, da će se proračun razpraviti u podrobnoj razpravi podijeljen u četiri grupe. Stavija u razpravu I. grupu t. j. ministarsko vijeće, upravno-sudbeni dvor, dvorska kancelarija, carevinsko vijeće i državni sud.

Razpravu otvara izviestitelj Dr. Wittek sa preporukom, da se primi sve stavke bez promjene.

Kod razprave govore češki zast. Silinger protiv, kršćanski-socijal Gruber za, slovenski zast. Benković protiv.

Pošto je još govorio kršćanski-socijal Miklas za proračun prekinuta je razprava i dignuta sjednica u 8 sati na večer.

Nastavak razprave o proračunu.

Beč, 17. 6. 1909.

Vladino stanovište.

Ministar predsjednik baron Bienerth uze prvi riječ u današnjoj sjednici, da označi stanovište vlade prema pojedinim strankama parlamenta. On reče, da parlament mora imati pred očima interese čitave države nipošto samo pojedinih njezinih dijelova. Vlada ne želi borbe s parlamentom; ona nije protiv nijednoj stranci i da negoji protuslavenskih težnja. Zatim je govorio o uređenju državnih financija. Vlada hoće, da se uredi njemačko-češki spor, koji je na putu redovitom poslovanju parlamenta i češkog sabora. Sto se tiče prigravov jugoslavenskih zastupnika, to mora izjaviti, da je vlada kojašta uradila za dušovni i materijalni napredak južnih Slavena. (Pri govori od strane južnih Slavena.) Na koncu moli, da se prihvati proračun.

Pošto su još govorili četiri govornici, dva za dva protiv proračuna, prešlo se je na glasovanje o prvoj grupi proračuna.

Polmonično glasovanje.

Česko-radikalni zastupnik Choc predloži, da se glasuje poimence o stavci „dispozicioni fond“ kojim raspolaže vlada u svoje tajne svrhe. Predlog je prihvaćen i glasuje se poimence. Prihvaćeno su ostale stavke većinom glasova a dispozicioni fond poimeničnim glasovanjem primljen je sa 218 prati 198 glasova.

Podrobna razprava o II. grupi (ministarstvo unutarnjih posla, pravosuđa i bogostovlja-nastave).

Prvi uze riječ češki zastupnik Horský, koji govori protiv proračuna, a govorili su još drugi Slaveni. Za proračun govorili su njemački nacionalac Erb, poljak Tomaszewski i drugi Niemci.

Zatim je sjednica zaključena i to u 10 sati na večer.

Beč, 18. 6. 1909.

Nastavak proračunske razprave.

Današnja sjednica trajala je 13 sati. Da se razpravu pospješiti brisalo se iz listine govornika više zastupnika vladinih stranaka, koji su kanili za proračun govoriti. Sjednica je svršila noću u 11 sati. Između slavenskih zastupnika vrijedno je spomenuti Dr. Bulina iz Moravske, koji je vrlo obširnim i temeljitim govorom označilo neprijateljsko držanje sadašnje vlade prema slavenskim narodom.

Govorio je temeljito i slovenski zastupnik Dr. Rybář iz Trsta, koji se je potuzio na mađuhinskom postupanju vlade i Talijana na školskom polju protiv kršćanskim Slovincem. U pitanju talijanskog sveučilišta izjavio je da slavenski zastupnici nemogu biti za talijansko sveučilište dok Talijani u Trstu nieću tamošnjim Slovincem, koji imaju preko 2000 za školu sposobne djece, slovenske pučke škole.

Na koncu sjednice prihvatise vladine stranke II. grupu državnog proračuna. Proti glasovali su svi prisutni slavenski zastupnici — osim Poljaka — i socijaldemokrati.

Beč, 19. 6. 1909.

Današnja sjednica prošla je bez osobitog zanimanja; započela je u 9 sati i svršila u 2 sata po podne. U nastavku proračunske razprave govorio je više zastupnika raznih stranaka, svaki sa svog stanovišta.

Član „Sveze jugoslavenskih zastupnika“ Rohlek govorio je o propadanju nekih gospodarskih grana u Štajerskoj i potuzio se na nemar i zapostavljanje južnih Slavena na svih poljih od strane sadašnje vlade, kojoj nemože izreći povjerenje tim, da bi glasovao za proračun.

Na koncu sjednice priobio je predsjednik, da je talijanski socijalista zast. Pagnini iz Trsta položio svoj mandat. Buduća sjednica u ponedjeljak u 2 sata po podne.

Govor

narodnog zastupnika Dr. Matka Laginja izrečen u sjednici carevinskog vijeća dne 4. tek. mj. povodom razprave o mađarskoj agrarnoj banci za Bosnu-Hercegovinu.

Visoka kućo! Premda sam si posve svjestan, da moj govor neće moći više, vrlo važnu razpravu, koju vodimo u visokoj kući, na potrebitoj visini uzdržati, moram ipak svojoj radosti podati izražaja radi uspjeha kod netom obavijenog glasovanja (Odobranje i pleskanje ruku.) čim je meni omogućeno bilo, da kažem koju riječ po ur l'honneur de drapau (na čast zastave). (Odobranje i pleskanje ruku.)

Visoka kućo! Ja prelazim odmah na stvar a neću da se o razmjeru stranaka u ovom parlamentu izjavim, niti ću se dotaknuti velikih političkih pitanja naša

izvanjske politike, to propuštam drugim, možda i samom sebi za druga vremena.

Kazati ću još samo nešto k predmetu, o čemu se nije, kako mi se čini, tečajem jučešnje i današnje razprave, dosta obširno govorilo. Ovdje bijaše obćenito iztaknuto, da će pravilnik agrarne-banke za Bosnu i Hercegovinu strašno pogubno djelovati. Dapače ni one stranke, u kojih kriju biti će možda ugasena vlada (smjeh) nemoguše od manje, a da nebi pogriješio, počinjeno dozvolom povlastice bosanskej agrarnoj banci, posve i otvoreno priznalo. Banka, visoka kućo!, za koju mora da radi sav vladin aparat; banka, koja ne daje ništa vladinom aparatu; koji za nju radi; banka, koja će sudjelovanjem vladinog aparata samo koristi i čisti dobitak imati; banka, koja vuče jedan i pol postotka tobožnjih troškova uprave od prvobitne glavnice za čitavo trajanje zajma, premda nosi taj trošak za pravo vladini organi; banka takova nezaluzuje drugog imena već, da je to poduzeće, koje donasa propast čitavom narodu Bosne i Hercegovine.

Vrlo je zanimivo: obično se negovori od zemljišnog razterećenja niti o odkupu, ni o oslobodjenju seljaka, već se govori kući sa vladinih stolicah, toll od vladinih stranakah uvijek o dobitku kod razterećenja (Tako je!). To je posao, ali samo za banku, koji će se provodjati izključivo za nju i na njezinu korist. Tako znamo zemljišno razterećenje u Bosni temelji se na povriedi prava, na izdajstvu (Odobranje i pleskanje ruku). Povrieda prava počinjena je već prije više godina, a danas imalo bi se ju pomoću vladinih organa u Bosni i Hercegovini provesti, eventualno uz jamstvo naših kraljevina i zemalja.

Prielom prava sastoji u tom, da se je sve pravne pojmove odnosaja, koji su tame dolje postojali i pravom postojati imali, preokrenulo. (Odobranje.) Samo najmanji dio zemljišta Bosne i Hercegovine je tako pod tlakom ili približno tako pod tlakom, kao što bijaše nekoć slučaj u naših pokrajinah. Sve ostalo, što nazivljemo kmetskim pravom, stvoreno je od pokojnog ministra Kállaya. On je stvorio Sever-naredbu, koju nije htjela Turska nikada oživotvoriti, ili nije mogla oživotvoriti, on je pomoću bajuneta ustanovio Sefer-naredbu, kojom je takozvano kmetsko pravo postalo stvarnim pravom samog najamnika. Pravi odnosaj u Bosni, izuzam veoma malo slučajeva, posve neznatnih iznimnih slučajeva, jest to pravi najam, i to takav najam, koji se označuje čistim prihodom, mjesto da se izrazi u novcu.

Kállayevom naredbom bijahu bosanski begovi i age, to jest pravo plemstvo Bosnije, narodno plemstvo — da je plemstvo narodno, to je ono dobro, što ga u plemstvu naših zemalja nalazimo — u svojem pravu prikradeni. Nu je li pučanstvo stogod odatle imalo? Imaju li najamnici, imaju li kmetovi stogod od toga ako se razterećenje tako provede, knošto to stoji u pravilniku i regulativu za ovu banku? Ja tvrdim, da nemaju absolutno ništa! Za kmetove neće biti koristi, njih će se svakojakim obećanj, svakojakim agentim namiti, knošto se je nekoć i pred malo godina, prije nego li je u Amoric nastala poznata kriza, hiljade i hiljade našega naroda namamilo koji se preko oceanu izseliše u tu svrhu, a da odatle trgovačkomoporska poduzeća svoj dobitak povuku. (Odobranje.)

Gospodo moja! Pošto je to pitanje, knošto rekoh obširno i svestrano razpravljeno, neću da se upustam u podrobnosti regulative, ali čini mi se, da jedno vrlo važne pitanje nebijah dostatnim naglaskom, i dovoljnom silom iztaknuto, a to je, gospodo moja, sledaća ustanova: knošto se, da će suglasno razterećiti. To nije istina, gospodo moja! Razterećiti će se u svim

onim slučajevima, gdje bude mogao kmet dokazati ili hotio dokažati takozvano pravo bivanja. Ovo pravo bivanja bijah kmetovima u 800 do 1000 slučajeva priznato, gdje nije obstojalo prije austriljskog zaposjednuka. U mnogo će se dakle slučajeva svakojakim namljenjem, kao što je već rečeno, jedino voljom jedne stranke, voljom naimo kmeta, razterećiti. (Povici.) Dobro, ja priznajem, da nebi bilo škoda, nu imademoli li temeljnu ustanovu, što se tu za pravo ima razterećiti? Nipošto, gospodo moja! Mi nemamo ni u pogodbi ni u regulativu takovu ustanovu, što da se razterećiti, odnosno koliko se ima od čeljnog seljačkog posjeda procieniti. Mi imamo zatim jednu ustanovu, polag koje kod zbrojitbe zajmavnog iznosa, dužnik neprima svu glavnicu, već dva obroka glavnice, odnosno interes i anuitete odmah kod zbrajanja plaća i kao uložke banci prepusta. Govoreći praktično, to znači: sa razterećenom glavnicom od 1000 K i sa pet postotaka interesa nedobiva ona, koji ima pravo na razterećenje 2000 K — razumije se samo po sebi po odbitku velikih troškova, koji će nastati — već dobiva tekar 1900 K, a 100 K ostaje u blagajni banke, i to, knošto bi se moralo misliti za pokriće onih obroka, koje dužnik nebi platio. Nu tomu nije tako. Polag pravilnika ostati će seljak dužnikom čim neuplati bilo samo i prvi obrok. Neće se ho uzeti kano uplatu prvog neuplaćenog i zaostalog obroka ono što je u blagajni kano uložak, već će se isplattiti jedva onda kad bude čitav zajam podmiron, odnosno pošto je bio posjed eventualno predan a tim banku do potpunog razterećenja došla. Pitanje nastaje u pravilniku, komu će se novac pobrojiti. Ja držim, da bi se imao begu pobrojiti. To pako nije točno navodeno radi toga nastaje pogibelj za posjednike, da će izgubiti posvo spomenute obroke, jerbo anuitete vriede 30, 40 i 50 godina. Po mojem mnenju ovo je tako pogibeljno i upropastno, da se mora e nama doći do uvjerenja, ako se ovo uz mnoge druge primjere iz pravilnika uvaži, da je ovaj regulativ i čitavo djelovanje banke propast tamošnjemu pučanstvu.

Kako će izpasti socijal-politički i sa člsto političke strane ovo pitanje? Mi stojimo na stanovištu, da neće naša vlada, kao što nije već od 30 godina ama, tako ni u buduće, nepokažemo li mi, da smo ljudi, biti stanju a da te odnosaja promjeni. Naše je osvjedočenje, da će ova banka, knošto je već proglasila, svoje djelovanje u istinu i započeti. Posljedica tomu biti će socijalna bieda, gospodarsko osiromašenje jednih koji bijahu razterećeni i koji će sadašnje pravedno stanje u slučaju ovrhe izgubiti, drugi pako će osiromašiti, jer nisu radi pomanjkanja inteligencije i stanju svoje glavnice redovito upravljati. Završavam ovim kratkim razglaibanjem, sa opazkom, da bi se svaka austriljska vlada, dapače i više, svaki parlament ove monarhije čuvao toga a da se nestvori na jugu naše monarhije jedna nova Macedonija. (Odobranje.)

Nakon ovih kratkih opazaka uslobadjam se postaviti predlog za konac razpravu (Odobranje) i da se točno ustanovi koja li strana visoke kuće na to pristaje, predlažem, da se konstatira razmjer glasova. (Živalno odobranje.)

Stvarni izpravak

zastupnika Spinčića kod razprave Masatykova predloga obširno na proces provadjan u Zagrebu protiv 53 Srba.

(Iz sjednice zast. kuće u Beču 18. V. 1909.)*
Gospodin govornik kršćansko-socijalno stranke, profesor Mayr, izjavio je u ime svoje i svoje stranke, da stranka dolta

* Priobćujemo ovo makar i nešto kasnije.
Op. ured.

Nastavak u prilogu.

prosvjete. Ali uza sve suprotivne naredbe, tu svoju rječ čuvao, trpio je za nju muko i progonaštva, kao što za nju i danas trpe ona najvoljnija naša dječica u islarskom selu Humu. Pomozimo, Hrvati, toj našoj djeci! Pomozimo, Hrvati, njihovu majku — Družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru. Dan svetih naših apostola je blizu. U taj dan, sve što noga iđa, sjetimo se zapuštenoga našega naroda u Istri, sjetimo se Družbe sv. Ćirila i Metoda i dajmo, koliko možemo, dajmo, da olakšamo muko onih, koji trpe sa našu slatku hrvatsku majčinu rječ.

Napried za Družbu!

Iz Buzeta, 14. junija (zabava, općinski liječnik).

Akoprem je i u nas dobralno uvrežena misao, da se dostojno proslavi Ćirilo-Metodski dan, nije uspjela ni ove godine vruća želja nekolicine, štoto ne mare za blazeni mir, da se svečano proslavi uspomena ove sv. braće. Prošle godine u dan ovih apostola i učitelja upriličilo se pučko predavanje o njima; ove godine njihova uspomena će proći u nas, da se je ne ćemo spomenuti načinom dolikujućim tih naših Dioskura, ako nas dašto ne varaju svi znaci. Ali ipak nakana je bila čvrsta 4. junija, prirediti predavanje, u predvečerje najmo dana sv. braće, skoptano sa ovećom zabavom, ali pošto će naša „Sokolska glazba“ na slavu sokolsku u Općino istog dana, pa i mnogo našeg naroda, za to se moralo odložiti namjeravanu zabavu na nedjelju 11. julija. Upozorujemo već sad na nju naše ljude, a i naša društva molbom, da ne drže veselice ili sastanke ovog dana. — Program će se objelodaniti prvodobno.

Med nama već posluje i stanuje novoimenovan opć. liječnik Dr. Drag. Ciotti. Radovazmo se njegovu dolasku u našu općinu, jer doznasmo za njegove odlične vrline kao čovjeka, marna liječnika te zauzetog rodoljuba. Takova potrebovazmo ko sunca ozebao. Ovdje je mnogo i teških narodnosnih te kulturnih poslova, a preu alo je radenika i poslenika, pak se samo od sreca veselimo novim pridošlim silama i pobornicima. — Klitemo mu: dobro došao i dugo zdrav i veseo ravnovao u u našoj sredini!

Izložba blaga u Buzetu. Dne 12. o. mj. obdržavala se je za prvi put izložba govoda u Buzetu za opseg ovdašnje kotarske gospodarske zadruge sa nagradama.

Za nagrade podjellilo je zemaljsko gospodarsko vijeće skupa sa vladom svotu od 500 kruna a ovdašnja kotarska zadruga i buzetško društvo za stednju i zajmovo po 100 K dakle 200 K.

Izložba bila je dobro posjećena jer je na istu dognato 103 govoda i to 21 junac, 40 junica i 42 krave.

Nagrada je bilo razdjeljeno u svemu 19 i to 12 od svote od 500 K podjeljene od zemaljskog gospodarskog vijeća i vlade a 7 od svote od 200 K stavljene na raspolaganje od zadruge i buzetškog društva za stednju i zajmovo. Od prvo svote bile su za bikove 8 nagrade, po jedna od 60, 40 i 30 K, za junce 5, jedna od 50, 2 od 30 i 2 od 25 K, za krave po jedna od 80 i 60 i dvije po 35 K, a od druge svote za bikove 2 po 30 K, za junce 3 po 30 K a za krave 2 po 25 K.

Iz sela Štrpada došlo je nagradu 7, iz Sv. Ivana i Sv. Sveti po 4 posjednika, iz Saleža, Brda Sovinjak, Veli Mlun i iz Lupoglave po jedan posjednik.

Povjerenstvo bilo je sa izložbom u svakom pogledu zadovoljno, naročito je vidjelo, da se je ovdašnji narod počeo svojiski zauzimati za poboljšanje pasmine goveda.

Osobito je povjerenstvo iskuzalo priznanje svim posjednicima radi dobrog i čistog držanja blaga, te je izrazilo, da je ovaj kotar izn opsega kotarske zadruge Buje najbolje napredovao u poboljšici pasmine.

Ova prva izložba neka bude svimta posjednicima na poljicu, jer racionalna gojitba blaga upravo u ovom kotaru, gdje svi preduvjeti za istu opstojie, biti će zalista na osobitu korist gospodarstva, što već mnogi i uvidjaju, te u tom smjeru i svoje gospodarstvo uređuju.

U budućie biti će svake druge godine obdržavana izložba blaga za ovu zadrugu koja će zalista na razvitak stočarstva znatno uplivosati.

Preporučiti bi pako bilo zemaljskom gospodarskom vijeću, da svake godine obdržava izložbe u onim zadrugama, gdje se opaža napredok stočarstva, a da ih neodržava u onim predjelima gdje za sada nemaju smisla.

Razne primorske viesti.

Položio zastupnički mandat.

Iz Beča nam pišu, da se je već u četvrtak pogovaralo u parlamentu, da je položio zastupnički mandat na carevinskom vijeću talijanski socijal-demokrat i tršćanski zastupnik Silvio Pagnini. U tršćanskim listovih od petka čitamo izjavu rečenog zastupnika, u kojoj navadja razloge, zbog kojih je položio mandat i izstupio iz socijalističke stranke.

Iz te izjave doznajemo da je g. Pagnini došao u sukob sa načelnictvom svoje stranke. Razlogi sukoba bili bi naime ti, što je načelnictvo socijalističke stranke u IV. ljetu kod netom obavijenih izbora za grad Trst izmedju 16 svojih kandidata postavilo i dvojicu slovenskih socijalista. Daljni razlog imao bi biti taj, što da su se njegovi prijatelji u načelnictvu dogovorili sa slovenskom narodnom strankom glede užih izbora u gradu Trstu. Ovaj razlog absolutno nestoji, što nam potvrđie sami socijaliste i prvaci slovenske narodne stranke. Istina je, da su socijalisti kandidirali dvojicu svojih slovenskih drugova, ali to nebi za pravog socijalista smio biti razlog, da se proti tomu opire, tim manje, da radi toga polaže zasupnički mandat.

Svojim postupkom i svojom izjavom pokazao je g. Pagnini, da on nije socijalista, već čisti i ovejani Talijan i ništa drugo. Pokazao je nadalje, da mrzi i prezire svoje slovenske drugove socijaliste kao što nas sve mrze i preziru njegovi sumišljenici kod „Piccolo“, „Indipendente“ itd. Pokazao je i dokazao ono što smo mi toliko puta utvrdili i za talijanske socijaliste Istre t. j. da su oni najprije Talijani, a onda tekar socijaliste i da nisu drugo nego crveni rep najradikalnije talijanske nazovi-liberalne stranke. Nas Slavene mrze i preziru jednako liberalni Talijani kao i talijanski socijalisti i samo bene i lude mogu ovim posljednjim vjerovati, da su braća i prijatelji slavonskog radnika.

Štipendije za obrtničku školu u Trstu.

Otvoren je natječaj na nekoliko državnih štipendija u iznosu od 30—40 K mjesečnih za buduću školsku godinu a za dječake iz Primorja, koji bi htjeli polaziti koji odio rečene škole.

Molbe za te štipendije valja upraviti ravnateljstvu državne obrtne škole u Trstu do 26. junija 1909.

Ovu školu svršilo je dobrim uspjehom više naših mladića, koji su polazili „Dejavsku školu“ u Kastvu. Očekujemo, da će se koji javiti i za raspisane štipendije.

Porinac ratnog broda „Radetzky“.

Po ustanovljenom već programu vršiti će se u Trstu na brodogradilištu „Stabilimento Tecnico Triestino“ dne 2. julija o. g. u 10 sati u jutro svečano porinac nove oklopnjače naše ratne mornarice, koju će krsiti sa imenom slavnog austrijskog vojskovođe generala Radetzky. Porinuću prisustvovati će nadvojvoda-pricestolonasljednik Fran Ferdinand sa suprugom, kneginjom Sofijom Hohenburg, koja će kod krsitbe nove oklopnjače kumovati. Osim toga prisustvovati će porinuću razni

ministri i više državnih zastupnika, koji će u tu svrhu ravno iz Beča u Trst.

Imenovanja.

Dosadašnji upravitelj pomorske vlade u Trstu g. Antun Delles imenovan je predsjednikom isto vlade te je istodobno uvršten ad personam u IV. plat. razred.

— Putujući učitelj u Sezani g. Jakov Lah imenovan je tehničkim pristavom za poljodjelstvo i zamjenikom zemaljskoga kulturnoga nadzornika kod c. k. namjestništva u Trstu.

Privatni djevojački licej, trgovačka škola, škola za kućno gospodarstvo, pučka škola u zavodu Školskih Sestara u Trstu.

Divan položaj, krasan pogled na Jadransko more, park sa igralištem, zgrada sa svim najnovijim udobnostima: električna rasvjeta, kupalište, dvorana za gimnastiku. Nastavni jezik njemački, a izim toga hrvatski, slovenski, talijanski, francuzki, englozki.

Plaća se na godinu K 600, školarina za licej K 160, za trgovačku školu K 100, za kućno gospodarstvo K 200, za pučku školu K 100.

Početak nastajne školske godine otvaraju se prva četiri razreda liceja.

Na zahtjev šalje se prospekt.

Zavod Školskih Sestara u Trstu, via Pasquale Besenghi 6.

POZIV na II. redovitu glavnu skupštinu Kanfanarskog društva

za štednju i zajmovo registrane zadruge na neograničeno jamčenje koja će se obdržavati dne 27. tek. mj. u 4 sata po podne u prostorijama „Gospodarskog društva“ uz slijedeći

- Dnevni red:
1. Pozdrav predsjedniku.
 2. Izvještaj tajnika.
 3. Blagajnika.
 4. Odluka o porabi čistog dobitka.
 5. Tko što predloži.
 6. Izbor nove uprave.

Na skupštini mora da je zastupana polovica svih zadružnih dijelova. U slučaju da ne bude toliko zastupanih, biti će skupština isti dan u 5 sati po podne sa istim dnevnim redom.

POZIV na godišnju glavnu skupštinu Gospodarskog društva u Sv. Martinu kod Buzeta

koja će se obdržavati dne 29. junija t. g. u 2 sata po podne u društvenim prostorijama sa slijedećim

- Dnevnim redom:
1. Izvještaj upravnog odbora i nadzorstva.
 2. Pročitanje zapisnika zadnje glavne skupštine.
 3. Odobrenje računa za god. 1908.
 4. Biranje novog odbora i nadzorstva i nitnog suda.
 5. Slučajnosti.

Odbor.

Motor na gas
2 konjske sile
prodaje se uz veoma povoljne cijene.
Popitati se u tiskari
L. LAGINJA i DR. PULA
ulica Giullia, 1.

PEKARNA
LUJEVIT DEKLEVA
Via Can pi Marz'o br. 5 — Podružnica Via Veterani br. 1.
Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.
Direktna poslužba u dom i u javne lokale.
Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.
Poslužba brza i točna.

Mejdr
Izjava na strojeve i Husvald 21 kod otprema potrošica Veli u Orlici Češka
preporuča se avstralski vijec jamčena upotre:
Zefire i projektne latke
za gospodarske kolone, vize, gospodarke kolone itd.
Opremo za nevjesto
Kardelic Javor platin 23 maza u K 16 —
Zahtijevajte uzorke!

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju
sa šilvačim strojevima i dvokolicama.
Cijene umjerenne. — Prodaju se također na odroke.
Glavno zastupstvo gospodarskih strojeva, sjekalnice, preše za groblje, i drugi gospod. potrošitina prve slovenske tvornice braće K. & R. Ježek, Blansko.
Preporuča se
JOSIP DEKLEVA
Gorica, Via Municipio br. 1.
Na zahtjev šalje se nov slovenski elonik franco.

Čuvano ulje za sluh
nadiječnika i šizka D-ra Schmidt-a odstranjue brzo i radikalno privremenu gluhost, cijeđenje i svježanje u ušima i zastarjelu naglušnost. Dobija se po K 4 boca sa anupikom kako se upotrebljuje, kod ljekarnika
O. ZANETTI u TRSTU, Via Nuova 35

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN
Najblaži sapun za kožu kao i proti pjegama.
Dobiva se posvuda!

REUMATIZAM, neuralgija, isohlea, bodac, ulozj, natakline, reumatizno trganje u glavi, zubima i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom „Paralysian-Linimenta“
po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen bjek nadmašuje sve ostalo lijekove u djelovanju.
Čuvajte se patvorina!
Cijena boci K 1-60.
Dobiva se u svim ljekarnama. Glavno skladište: Ljekarna PEČIĆ snda dr. B. Vouk — Zagreb.
Preporučamo našim obiteljima Kolinsku cikoriju.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplađuju sadržanih dionelova jedan ili više po kruna s.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4%^{1/2}, dionu bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 2000 K bez predhodnog odkasa, a iznose od 2000 K ako se nije kod uložanja suglasno ustanovio veći ili manji rok sa odkas, uz odkas od 8 dana.

Zajmове (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenicu i sadržnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—za sati prije podno i 3—6 sati poslije podno; u nedjelju i blagdana zatvorono.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se u vialo Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod deano, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Svi u krojački salon Zovića i !

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cijene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati divaši stroj? Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurencija isključena.

Brza, točna i solidna posluga.

Novo: Prolječna i ljetna sezona!

Odklivan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Časna diplomu i zlatna kolajna u Vidmu godine 1908.

Zlatnu kolajnu i zlatni križ u Rimu godine 1903.

J. Kopač

Svjećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča pred svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pećnoga voska. Kilogram po K 5.—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhac, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Grg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drveće, voštene svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franco.

Poslovno geslo:

Uz mali dobitak, veliki promet, istodobno samo dobra roba.

Imao dobro kluču žepnu uru nije uvijek preklaka vuđa. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vrijednost, koja je dosta pouzdana. Bolje je no imati uru, nego li takvu koja neko točno. Dobra i pouzdana ura čuva do šteta i neugodnosti, neobra se hojati da će se nepotrebno vrijeme utaman potrošiti. Rođista moći će se točno odbravati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao: ORIGINAL GLASHOTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA, MOERIS i ORIGINAL ROSKOPF-PATENT od zlata, srebra, pikela i ocelli imade velik veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar
PULA, via Sergija 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje. Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, briljantno i opušne stvari, i potrebne za pušanje. Pošto često mienjam robu, to ne držim dionika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

Najbolji uspjeh polučuje se oglašivanjem u

„NAŠOJ SLOGI“

jer je razširena po svoj Istri, Goričkoj, Dalmaciji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini. Molimo, da se kod naručbe pozovete na „Našu Slogu“.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem oltjeo kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmове, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astmo (težkoj dlanja), neapavanja, zujeja u činu, neuravnljje, glavobolje (migraćno) kucanja srca, zubobolje, mučevne slabosti, stadoći ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju poželje, nojnost, nesvjestic, nagluhošć drhtanja na lijevu, influencu ekopćane, sa bološću hrhta, bilidila (malokrvnošć) želudaćnih grćeva, bezćednošć, lećhicaa punokrvnošć, svih udnih grćeva, nogo, chondrio, tjelećnih grćeva, hñmorrhoida, kao i kod svobodno slabosti itd. služi kao nenaućkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetićka struja celom čovjekim telom djeluje, činio se rećeno bolest u najkraćem vremenu izleće.

Poznato je, da liećnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tela upotrebljavaju ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolizao i po vremenoma kroz telo prolazi, doćnu naprotiv tomu struja elektro-magnetićnog križa ili zvjezde R. B. br. 86967, kako je jur rećeno, umjerjenim načinom neprekidno na telo djeluje, što svakoga brzoim liećenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20!

godina stare bolesti izlećene su sa mojim strojem posve! Od izlećenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odliaćnijih slojeva izdane svjedodba i priznanice iz sviju strana svietla pohraćene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **BOJJE NIJE DAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proli gore navedenim bolestima, a onaj bolešćnik, koji po mojem stroju nebi bio izlećen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. obćustvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltlinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemackoj kao i u Austro-Ugarskoj, doćim moj dvostruki elektro-magnetićki križ ili zvjezda R. B. br. 86967 osobito se hvall i uživa vanrednu dopadnošć poradi svoje izvrsne liekovitošć.

MALI STROJ STOI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabo gospodje.

VELIKI STROJ STOI 8 K. Rabi se kod ostarićih 20 godis, kroniećnih bolešćih.

Doplaćivanje i naručbe obavljaju se i u hrvat skom jeziku. Pauzećom ili ako se novcu unapred pošalje, razušilje glavna prodavaona za tu i liozomstvo.

ALBERT MÖLLER,
Budimpošta, V/41. Kotar,
Vadars-ulica br. 34.

ODPREMNIĆKO I KOMISIONO DRUŠTVO

BALKAN

d. o. s. j. u TRSTU
RIVA GRUMULA broj 14.
Telefon 21.00. Brijunari: BALKANSPRD.
Žiro-raćun kod „JADRANSKE BANKE“ u Trstu.

Prima u svoje dobro uređjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste prodajmове a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na raćun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, oćarinjuje robu i daje zajmове na robu lećeću u javnim skladišćima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima toćno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašćenje i uputu brzo i badava.

takodjer sada, sada možda, još više, simpatizuje sa Hrvatima i Srbima, ali da hipno nemože ići s nama. Dodao je „pazku, da u ostalom u Hrvatskoj obitaju stranka, koja hoće, da se proces provede. S ovom opakom izrekom, je neizpravno, kao da bi mi proti provedenju procesa bili.

Što se tlede stranke, koju je ovdje stalno mislio, dozvoljam si stvarno konstatovati, da je vođa te stranke, pouzdanik mnogih Bečkih novina, imenujmo ga, Dr. Josef Frank, već ponovno kao kaput mjenjao vjeru, i da još ni danas ne zna pravo hrvatski jezik; da se je već godine 1872., kod jednoga sličnoga umjetno napravljena veleizdajničkoga procesa kakav je današnji u Hrvatskoj i Slavoniji, nalazio u zboru tajnih agenta, obično uhode nazvanih, proti otacbenikom Hrvatske i Slavonije, sa mjesecomnom platom 60 forinli (čujte!); da je svoje vrijeme hvalio čiste ruke najvećega hrvatskoga tiranina Khuen-Hedervary a, kad je ovaj sa strane pravih Hrvata radi tajno iz Zagreba u Budimpeštu prenešeni arhivalija napadnut bio; da se je kao zao duh usuljao u hrvatsku stranku prava u vrijeme kad bijaše jako jaka i kad su se neprijatelji Hrvatske njezino ujedinjene moći bojali, da ju bud razbije bud povede u krilo magjarskoga vladinoga sustava; da je kasnije razno magjarsko banko proti hrvatskoj agrarnoj banci preporučivao; da je predprosloga ljeta, kad je narodna vlada bana Pejačevića, radi nasilnoga postupka Magjara naprama Hrvatima, demisionirala, konferirao pet ura sa ministrom predsjednikom Wckerlom, te da od tada hrvatsko-srbsku koaliciu a tim i veliku većinu hrvatskoga i srbskoga naroda psuje, a vladu Rakodczaja i Raucha u zaštitu uzimlje, da u njegov tabor u najnovije vrijeme malo po malo Khuenovi Magjaroni dolaze; i da je takodjer nove težnje njekih hrvatskih otacbenika iz Dalmacije za zajedničkim postupkom svih hrvatskih stranaka odbio.

Obzirom na neizravnu tvrdnju gospodina novinara kršćansko-socijalne stranke, kao da bi mi bili protivni provedbi procesa, utvrđujem stvarno:

Mi hoćemo da se proces provede, ali provedba morala bi biti nješto europskija (povladjivanje), a ne azijska kako je dosad vodjena.

Mi hoćemo, da budu provedeni i drugi procesi, koji su s ovim u savezu; tako na pr. proces proti listu „Reichspost“, proti kojemu bijaše podnesena prijava kod jednoga sudišta ovdje u Beču sa strane njekih hrvatskih i srbskih zastupnika već početkom mjeseca novembra 1908., dakle prije više od pol godine, a da još danas proces nije proveden.

Mi bi htjeli takodjer, da bude proveden proces proti Dru. Friedjungu, proti toli hvaljenom Dru. Friedjungu, proti kojemu su svi zastupnici hrvatsko-srbske koalicije podnijeli prijavu.

Mi hoćemo da se objasni sva stvar.

I dok se to nedogodi — a moralo bi se dogoditi skoro već obzirom na zlostavljanje obtuzenike i njihove jadne obitelji — moramo Nastića, i „Reichspost“, i Dra. Friedjunga, i sve što iza njih stoji označiti naprosto, kao svjestne ili nesvjestne, plaćene ili neplaćene klevetnike, i smatrati ih uleleizdajcu kao umjetno napravljenu, kako se je to često proti Hrvatima učinilo, u svrhu da se politiku opravdani zahtjevi Hrvatske i da se politički njezina prava, da se obnovi bratska svadja i građanski rat izmed Hrvata i Srba, i da se uzumogne protustavno, protuzakonito i nasilno u Hrvatskoj vladati i pospjesivati magjarizaciju Hrvatske i Slavonije. (Povladjivanje i pleskanje.)

Ovo je odgovor „Hrv. Pravu“, dičnom organu još dičnijeg dra. Jozefa Franka, na napadaje na zast. Spincića. Uredništvo.

Interpelacija

zastupnika Matka Mandića i drugova na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra željeznica.

Uzprkos opetovanim upitima državnih zastupnika iz Istre na carovinskom vijeću i zemaljskih zastupnika na istarskom saboru;

uzupor svim predstavkama i spomenicima političkog društva za Hrvate i Slovence Istre u Pazinu i političkog društva „Edinosti“ u Trstu;

uzprkos tolikim molbama i pritožbama hrvatskih i slovenskih občina i društava Istre nije do danas provedena jezikovna ravnopravnost na postajama državnih željeznica Istre ni susjednog joj Trsta sa ekolicom.

Bivši ministar željeznica Njeg. preuzvišenost gospodina vitez Bilinski obećao je pred više godina svečano tadašnjemu predsjedniku političkog društva „Edinost“ u Trstu, da će narediti, da se postavi na sve postaje državne željeznice od Trsta do Pule i Rovinja i na samoj postaji u Trstu takodjer i hrvatsko ili slovenske nadpise označiv čak u tu svrhu opredjelenu svotu novca.

Čim su za to doznali — bilo kako — talijanski zastupnici Istre i Trsta te njihovi listovi, zagrozile se carskoj vladi da do toga nesmije doći i tim onemogućilo pravedan i u zakonu utemeljen zahtjev istarskih i tršćanskih Slovena.

Nakon dogradnje državne željeznice Trst-Poreč odlučeno bijaše, da će sve postaje od Trsta pak do Poreča imati dvojezično t. j. hrvatsko ili slovensko i talijanske nadpise.

Ministarstvo željeznica odustalo je od toga usljed posredovanja talijanskih zastupnika Istre i Trsta te radi vike i grožnje talijanske stampe Primorja.

Obzirom na to, da prolaza državne željeznice: Trst-Herpelje-Pula-Rovinj i Trst-Poreč malom iznimkom po zemljištu napućenom od Hrvata i Slovenaca Istre, Trsta i tršćanske okolice;

obzirom nadalje na to, što se tim željeznicama služi većim dielom pučanstvo našega roda i jezika, uslobadaju se podpisani staviti na Nj. preuzvišenost gospodina ministra željeznica sljedeći upit:

Je li Vaša preuzvišenost voljna odrediti, da se već jednom zadovolji navedenim upitima državnih i zemaljskih zastupnika Istre, predstavkama i spomenicima političkog društva za Hrvate i Slovence Istre i političkog društva „Edinost“ u Trstu; molbama i pritožbama hrvatskih i slovenskih občina i društava Istre, da se naime postavi na sve postaje državnih željeznica Trst-Herpelje-Pula-Rovinj i Trst-Poreč takodjer i hrvatske ili slovenske nadpise te tako udovolji obvezi bivšeg ministra državnih željeznica Njeg. preuzvišenosti g. viteza Bilinskoga i zadovolji ustanovi državnih temeljnih zakona o ravnopravnosti jezika.

Beč, 8. junija 1909.

(Slede podpisi.)

Interpelacija

zastupnika M. Mandića i dr. na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra željeznica.

Opetovano bijaše iztaknuto u austrijskom parlamentu od strane jugoslovenskih zastupnika kako se koli od strane ministra željeznica toli i od strane podredjenog mu činovništva sustavno radi na tom, da se narod svih onih krajeva na našem jugu kojima prolaze državne željeznice i što brže i što bolje ponemeli. Ministarstvo željeznica namještava nesamo kod ravnateljstva državnih željeznica u Trstu što više njemačkih činovnika tako, da neima primjerce u Trstu niti jednoga predstojnika tolikih upravno-tehničkih odjeka ili u obće višeg činovnika hrvatske ili slovenske narodnosti, već to isto čini i na mnogobroj-

nih svojih postajali, u čisto slovenskih ili hrvatskih krajevih ili sa mješovitim slavensko-talijanskim stanovništvom. Za pripadnike naše narodnosti jesu rezervirana najniža činovnička ili poslužnička mjesta, a ipak bi visoko ministarstvo moralo znati, da na jugu naše države ogromni dio državnih željeznica toče po hrvatskom i slovenskom zemljištu, te bi usljed toga moralo biti tamo razmjerno najviše činovnika našega naroda. U istinu ih imade pako toliko, da izpred njemačkih činovnika sasvim izžezavaju.

Ni pol jada kad bi se ti njemački činovnici u službi i izvan službe držali prema stanovništvu, među kojim živa onako, kako im to obćeniti državni zakoni i valjda nuputci visokog ministarstva nalažu. Njima nemože nitko kratiti vršenje njihovih državljanjskih prava izvan službe ali u službi moraju poštivati državne temeljne zakone, a izvan službe nesmju da budu na porugu i slabazan stanovništvu, kojemu imadu služiti.

Pa šta vidimo primjerice u Primorju? Tamo su mnogi i mnogi činovnici državnih željeznica u i izvan ureda širiljki niemstva i graditelji njemačkog mosta do Adrije.

Za dokaz tomu navadjamo samo jedan slučaj zbivši se nedavno u Gorici — premda imade ovakovih ili sličnih primjera vrlo često opisanih u naših listovih.

Dno 26. maja ov. god. stvzao je odbor njemačkog školskog društva (Schulverein) u Gorici na pobudu već glasovitog germanizatora, činovnika željeznice Wiesera sastanak željezničara, koji su odvisni od rečnog činovnika. Saslanju je predjedao drugi germanski agitator čuvar postaje Flaschberger. Sastanku su kumovali osim Wiesera, i njegov pomoćnik Sulešti zastupnik glasovite Südmärke i druge osobe, koje su mogle upliva: na podredjene im željezničare. Svega skupa bilo je 30—40 osoba.

Na tom sastanku obećao željezničarom ili željezničkim poslužnikom, da će im sagraditi školu nedaleko kolodvora, koja ima biti gotova do jeseni i koja će sastojati za sada od dva razreda.

U tu su svrhu gorički Germani dobili od društva „Allgem. deutsch. Schulverein“ 4000 Maraka a od društva „Südmärk“ 4300 kruna. Učiteljstvo uzdržavati će im Schulverein.

G. C. profesor realke Steiner izvijestio je na tom sastanku, da je izposlovao od dvorskog savjetnika i ravnatelja državnih željeznica u Trstu, da će se moći sabirati u gornju svrhu dobrovoljno prinosi od poslužnika, koje će se prihvatiti poslužnikom već kod izplate plaća.

Na koncu je činovnik Wieser propućao skupljenim neka bi se sastajali jednom na čedan, gdje da će ih njihovi učitelji (agitatori) oduševljavati.

U smislu sastanka izdan je i proglaš (Aufruf) na poslužnike.

Iz nevedenog je razvidno, da se uplću tamo nesamo niži činovnici u narodnostno borbe slobodne i nekažnjeno tim, što ustanvljavaju među našim narodom i za našu djecu njemačke škole u svrhu ponemćenja, već da su na to i od strane ravnateljstva na nečuvane način pobudjivani i u tom podupirani.

Da se tomu protuzakonitomu i činovništva državnih željeznica nedostojnomu postupanju na državnih željeznicah naših južnih zemalja već jednom na put stane, uslobadaju se podpisani upitati Njegovu preuzvišenost gospodina ministra željeznica:

1. Kako meže opravdati, da se među našim narodom namjesta za činovnike njemačke agitatore a na ravnateljstvu u Trstu imenuje za sve tehničko-administrativne odseke predstojnike isključivo Niemci ili takove osobe, kojim je naš jezik absolutno posve tuđji?

2. Odobrava li Vaša preuzvišenost na-

vedeni postupak činovnika Wiesera i njegovih drugova u Gorici?

3. Je li smatra Vaša preuzvišenost dozvolu dvorskog savjetnika i ravnatelja državnih željeznica u Trstu glede pobiranja prinosa i pridržanja takovih od plaće poslužnika zakonom dozvoljenom ili opravdanom?

Beč, 8. junija 1909.

(Slede podpisi.)

Za „Družbu sv. Ćirila i Metoda“ za Istru i Hrvati!

Družba sv. Ćirila i Metoda za Istru treba i opet vaše pomoći. Njezini su izdaci za posljednjih godina trostruko porasli, dok su joj dohodi ostali gotovo isti.

Da ova unapried potraje, družba bi ostala stegnuta u granicama dosadašnjega svoga djelovanja i nemoćno gledala u mile i lijepe krajeve, koje nam dušman još otmilje i drži. Odrasli mladici i djevojke govore još tuda naš liepi rodjeni hrvatski jezik, dok se u malene djece majčina riec sve većma gubi i gubi.

Njih treba spasiti i privesti k ognjištu našem. Za to pak treba družba pomoći brze i obilate.

I družba je odabrala dan, u koji se slavi spomen svetih apostola naših, da oko sebe okupi sav hrvatski narod, pa da ga za osobitu zamoll pomoć.

Dan sv. apostola Ćirila i Metoda pada na 5. srpnja. U taj dan prinesimo, Hrvati, na oltar domovine žrtvu; pružimo družbi darak, koji će našoj zemlji donijeti sreće i blagoslova.

Hrvatski Sokoli! S ponosom gleda domovina u vas, u svoju rodjenu silu i snagu. Vama samo jedna riec: Radi se o slobodi krajeva divnih! Dignite u odabrani dan i vi vaš junacki glas i poradite, da se braći pomogne!

Omladini našoj! I vama će, mladeži naša, dostajati jedno slovo, jer gdje god je do sada trebulo, da se družbi pomogne našoj, vaša su dobra i poletna srca uvijek rado doskočila. Uložite i u dan narodnih svetaca sav ognjeni žar i polet svojih plemenitih duša i spremite družbi jabuku liepu.

Hrvatska društva! Čitonicice, pjevačka, tamburaška i druga društva! I vi se sjetite u dan narodnog blagdana naše istarske družbe. U njenim se školama jača hrvatska svijest u 3000 djece, koja bi bez pomoći vaše izgubljena bila. Mnogo je djece već i izišlo iz naših skola prodahnate duhom hrvatskim.

Liepa će to biti vojska u budućim danima našim. Pomožite nam, dok je sasvim opremimo.

Hrvati i Hrvatice!

Istra je naša zemlja, ona je sva naša i tamo na krajnjem zapadu, gdje je tuđinski grabljivac savio svoja gnjezda, i ondje se prostire čest domovine naše. All ta gruda zemlje treba i svietla i zaštite. Toj tužnoj grudi treba da su okronuta sva naša srca, sve naše duše. Hrvati i Hrvatice! Neka vas ujedini misao naše narodne obnove. Toj uzvišenoj misli žrtvuje dan spomena presvete naše slavenske braće, taj dan zaboravite sve vaše zadjevice i svojim se doprinosom sjetite naše družbe, naše Istre, naše buduće hrvatske sreće, koja je, rodoljubi, u rukama vašim!

Napried, napried za družbu!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar: Hrvatski umjetnici u Puli.

Upozoravamo našu čitatelje na večerašnju predstavu u Narodnom Domu u Puli, koju će nam prirediti hrvatski umjetnici sa hrvatskog zemaljskog kazališta u Zagrebu. Čitajte o tomu viest: „Večeras svi u Narodni Dom!“

Večeras svi u Narodni Dom.

U ponedjeljak došla nam je radostna vijest, da će doći u Pulu umjetnici hrvatskog zemaljskog kazališta u Zagrebu i predložiti nam jednu predstavu. Tu predstavu prirediti će nam večeras, prikazav nam „Hasanaginica“ krasnu hrvatsku dramu u 3 čina od M. Ogrizovića.

Tko prati rad hrvatskog kazališta u Zagrebu, taj pojma kakva riedka sreća zapada naš grad dolaskom proslavljenih umjetnika zagrebačkog kazališta. Imena Fijan, Vavra, Grund, Savić, Anić, Marković, koje čitamo u glavnijim ulogama večerašnje predstave „Hasanaginica“ privući će sve Hrvate i Slavene na večerašnju predstavu.

Zalimo, što će nam naši slavni umjetnici dati same jednu predstavu; razne poteskoće zapriekom su, što nam nemogu pružiti više užitka; i ovu večerašnju predstavu jedva je uspjelo izmisliti. Hvala i na tom, u buduću, nadamo se, te ćemo imati bolju sreću naužiti se njihove umjeće. U to dobro nam došli, i još bolje se prošli među nama!

Upozorujemo savkoliki naš narod na ovu predstavu i pozivljamo, da nitko ne propusti ove lijepe a riedke prilike i pohrli večeras u Narodni Dom, da vidi kakve pozoristne umjetnike imaju Hrvati. Oni koji su vični ovdje gledali kojekakve talijanske družine, shvatit će lahko razliku od talijanskih „umjetnika“ koji dolju u Pulu i hrvatskih umjetnika.

Ulazne cijene za večerašnju predstavu su nešto skuplje od običnih cijena za predstave naših diletanata. Za večeras cijene su ove: I. red sjedalo K 8.—, II. red sjedalo K 2:50. III. red sjedalo K 2.—. Stajanje u parteru K 1:50; sjedalo na galeriji K 2.—; stajanje na galeriji K 1.—. Početak predstave je točno u 8 1/4 u večer.

Zašto se nekonstituirana občinsko zastupstvo u Puli?

Na to pitanje odgovara glasilo vladajuće talijanske svojte, da „bijaše uložena utok protiv izborom jedino u tu svrhu, da se zadobije vremena i da se uzomogu međutim dogovoriti stranke kako će se konstituirati. Utok je međutim natrag povučen. Na to se sastali novoizabrani zastupnici talijanske nazovi-liberalne stranke, koji izabrase odbor od 4 lica, kojemu naložiše, da se dogovori sa zastupnicima ratne mornarice i nakon dogovora — i dakako sporazuma — sastali će se novoizabrani občinski zastupnici, da se konstituiraju. Konstituirati će se dakako onako, kako budu liberalci htjeli jer zašto da se puljska icrednata pristale ratne mornarice prepriju i svadjaju kad i onako živimo sa Italijom u srdačnom savezu i u debelom prijateljstvu!

Talijanska tiranija.

Pišu nam iz Kanfanara: Već je dugo tomu, što je kod nas raspisano mjesto tajnika-blagajnika sa plaćom od 1600 K godišnjih i sa stanom. Zahljevo se potpuno poznavanje hrvatskog i talijanskog jezika i jednogodišnja praksa na kakvom općinskom uredu. Molba imadu se poslati najkasnije do 30. tek. mj. opć. uredu u Kanfanaru. Mjesto je bilo raspisano već 7. t. mj. u „Osserv. Triestino“ a da toga nije niko znao. Nas „strašni zmoj“ htio je, da naša javnost ne sazna za to, te ne bi bilo nijednog hrvatskog molitelja, premda je većina zastupstva zaključila da se natječaj objavi i u „Našoj Slogi“. Ko želi moliti, nek se požuri.

Ponovo odlikovana hrvatska tvrđka. Rodoljubna tvrđka M. Mardešić, trgovina vinom u Puli, dobila je ovih dana vrlo riedko odlikovanje. Odpisom od 7. o. mj. ped br. 1020 odlikovana je spomenuta tvrđka od prejasnog nadvojvode i priostonaslednika Franje Ferdinanda sa naslovom: „Komorni dobavljač Njegove c. i k. Visosti prejasnog gospodina Nadvojvode Franje Ferdinanda“ sa ovlaštenjem da uz firmu rabi grb prejasnog Nadvojvode.

Ovo zadnjih dana pak dobila je na izložbama u Antverpenu počastnu diplomu sa zlatnom kolajnom, u Rotterdamu počastni križ, a u Moravskoj Ostravi prvu nagradu sa počastnom diplomom.

Vrlo nas veseli, kako ova naša rodoljubna tvrđka i doma i u tuđini znađe steći priznanja hrvatskih proizvođača, što neka bude pobudom i ostalim velotrzcima u Istri i Dalmaciji, da hrvatskim glavnim proizvođačima vino, ulju, sućuvanim sardelama i drugo proširuju prodju na stranim tržištima.

Hrvatskoj tvrđki M. Mardešić, kojoj je na čelu naš dični gospodar Niko, na tim odlikovanjima srdačno čestitamo.

Zabađona osnova.

Prošlih godina govorilo se i pisalo o tom, da kani austrijska vlada sagraditi ili u Preluki ili u Medulinu veliku luku, koju bi spojila željeznicom i u njoj sagradila velika skladišta za trgovinu. Jednu od tih luka imalo se je spojiti plovitbom brzovoznih parobroda za Dalmaciju i u široki svijet. Međutim je ta osnova napuštena na korist Trsta i Rieke kao velikih središta austro-ugarske trgovine. U Medulinu kani vlasnik brionskih otoka g. Kuppelwieser urediti morsko kupalište.

Za Družbu.

Na Sokolskom izletu u Rovinjskom Selu sabrano je za Družbu K 39:87, i to po gdje R. Zunić K 16 89 a po gdje D. Tomić K 22 98. Novac je predan družbinaj podružnici u Puli.

Narodni darovi.

Za družbu primismo nadalje K 5, od kojih darovaše K 3 16 hrvatski glumei Keseljević i dr. od zabave priredjene u Sv. Petru u Sumi i K 1:84 od ljubitelja škole; K 7:20 kao čisti prihod zabave priredjene od hrv. glumaca Keseljević i dr. u Buzetu dne 13. t. mj.

Današnji izkaz K 12:20
zadnji izkaz K 586 59
ukupno K 598:73

Lošinjski kotar:

Podružnica „Družbe sv. Ćirila i Metoda“ u M. Lošnju priredila je u nedjelju 13. VI. 1909. veliki koncert sa krasnim rasporedom.

Proslav izrekao je g. I. Orlić, te vatrenom riječi ocrtao naš položaj, zadaću i cilj a na koncu uzvnuo se do najmilijih ideala svakog istarskog Hrvata. Ne mogu mimoići divne slike kod se je zastor podigao a mile djevojčice kao anđeli u narodnoj nošnji izletiše jedna za drugom na pozornicu, gdje žarkom hrvatskom riječi krasnoslovište Hranilovićev „Povratnik“ i Sundešićevu „Majku Crnogorku“. Sa suzom u oku a oduševljenjem u srcu bile su ove učenice „Družbine škole“ od općinstva burno pozdravljene. Iz blagonaklonosti sudjelovao je tamb. zbor iz V. Lošnja. Ovom zgodom pokazase milij rodoljubi što se sve može učiniti čvrstom voljom i ljubavlju prama miloj nam hrvatskoj pjesmi. Ovim putem iskrena hvala svima, kao i gosp. Iv. Jeloviću, koji nije požalio mara ni truda oko zbora.

Vrlo lijepo odigrano se igrokaz „Barba Napulion“.

Zahvalnost naroda neka obodri sve i za daljnji rad, koji su budi čime pripomogli, da je ova zabava ispala tako krasno u svakom pogledu. Za vrijeme baljive poste jedna ga na nagradjeno je bila zlatnim prstenom, za najviše primljenih karla s nar. blijegom.

Veli Lošinj polovicom Junija.

Napokom stigao nam je toli željno izčekivani crkveni barjak za školu „Sv. Ćirila i Metoda“. Dan pred Tijelovom bio je svečano blagoslovljen u prostranom školskom vrtu; a blagoslovio ga je sam Velošojinski župnik sa svojim klerom, te uz prisutnost školske djece, njihovih roditelja

i ostalog mnogobrojnog puka. Svima se čitalo na licu veselje i radost.

Djelo je vecima krasno uspjelo; sve rukama izvezono. Svi su izrazili najljepše priznanje. Osobita hvala ide nećakinjama Presv. biskupa Mahničica i Prečast. Orlića župnika i kanonika u Krku, koje su zastavu izradile, pak Veleč. Ivana Maratića vojnikskog kurata u Ljubljani, koji je izradio alike vrijedne svakog priznanja. Na jednoj je strani slika sv. Ćirila i Metoda, glavenskih apostola, a na drugoj sv. Vjekoslava, zaštitnika školske mladeži. — Na Tijelovo samo prisustvovala su djeca procesiji ponosni sa svojom zastavom na čelu, koju je nosila jedna učenica, uz dvije druge, što su uz nju nosile po kilu mirisanog cvijeća. Sve u čistoj bjelini. Na procesiji privukla je zastava k sebi opću pozornost. Jedni su ponosno govorili: „Evo naša bandijera“, a drugi . . . našli se u neprilici, nisu znali kamo bi postavili svoju djecu, jedni bi sprijed našeg barjaka, drugi pak straga, jer da je tu časnije mjesto. I tako je bio naš barjak na čelu sve skol. djece Veloselske. Nekoji su naš barjak uzeli za demonstraciju! Ali prihuit će se već i na njega. Bolesnima nikad nije pravu, sve im pači, no dok ozdrave, morati će još koju ovakovu gorku pilulu progutati.

Krčki kotar:

Pripravo za mul u Sv. Marku kod Rialke.

Već se mnogo godina zauzimaju razni šimbenici za gradnju mula za Rialku. Reč bi da je nezdoda što se je sbila sa trimi lađjama prošlogo mjeseca pospjela ta gradnja. Nezdoda se je do znanja dalo i ministarstvu trgovine, a iz ovoga dolaze sada povoljne vijesti. Javlja se najme, da se je napravilo točnu osnovu drage Sv. Marka, i napravilo prednact za mul 50 metara dug i 8 metara širok sa proračunanimi troškovi od 32.000 kruna. Još imadu naučički vještaci doći na lice mjesta, a onda će se napraviti polanak naert te predložiti na odobrenje ministarstvu trgovine. Stvar se je dakle dobro porinula napried.

Voloski kotar:

Iz Klano pišu nam da ih je u nedjelju dne 23. pr. mj. posjetilo novostrojeno tamburaško društvo iz susjednog sv. Matjeja. Zabava razvila se krasna u prisutnosti velikog mnoštva naroda na dvorištu gostione g. Medvedića. Tamburaške točke vrlo krasno izvedene zamjenjivala je milozvučna pjesma a ovu rodoljubni govori domaćih prvaka i milih gostova. Oduševljenje bijaše obćenito među mnogobrojnim slušateljstvom. Kao što bijaše doček milih gostova sudačan tako bijaše susatanak a njima neopisivo ganutljiv. Začulismo si vruće, da bi se opet čim prije sastali i ovako krasno pozabavili. Povodom dolazka milih gostova i njihovog boravka među nama opazilo se više no ikad do sada što neima naše veliko i rodoljubno solo, rodno mjesto dičnog našeg prvaka g. Dra. Matka Laginje nikakvog zabavno poučnog društva, koje bi nas poučavalo i nakon svakdanjeg truda i posla po nedjeljah i praznicah razvedrilo. Da je višo mara i dobro volje naših odličnijih rodoljuba mogli smo odavna imati podružnicu „Družbe sv. Ćirila i Metoda“ ili pjevački zbor ili bar tamburaško društvo itd. Nesluži nam nimalo na čast obzram na veličnu našeg sela i važnost, koju zauzima u ovom dielu voličke Kastavske občine, što se nismo do sada pobrnuli za bolji uzgoj puka i za njegovu zabavu. Ali što ni bilo, može biti uz nešto rada i dobro volje, koju treba da pokažu oni, koji nam prednjače a svi ćemo veselo i složno za njima.

Na noge dakle vođje puka!

Nagrade za sjenokoše u Voloskom kotaru.

Doznajemo iz posve pouzdanoga izvora, da je c. kr. ministarstvo poljodjelstva doznačilo putem c. kr. namjesništva u Trstu 3220 kruna nagrada onim u Voloskom kotaru koji su uredili svoje sjenokoše. Među njima molitlji što su nagradjeni tim povodom ima jih 8 iz Kastavsčine. Ostali bili će iz občina Podgradskog sudbenoga kotara.

Obavijest.

Ravnateljstvo c. k. hrvatske muške učiteljske škole u Kastvu javlja: Prijamni ispiti za one učenike, koji žele početkom školske godine 1909/10. stupiti u I. tečaj c. kr. hrv. muške učiteljske škole u Kastvu, započeti će se prvi put dne 8. srpnja a drugi put dne 16. rujna teč. godine.

Ovoga potonjega dana neka se prijave za ispit i oni privatni učenici, koji žele stupiti u koji viši tečaj ovoga zavoda.

Pazinski kotar:

Proslava blagdana slavenskih apostola.

Pazinski akademiki članovi ferijalnoga društva zaključise, da će ove godine što svečanije proslaviti blagdan slavenskih apostola sveto braće Ćirila i Metoda. U tu svrhu priredjuju u predvečer blagdana dne 4. julija o. g. u „Narodnom Domu“ u Pazinu pučku zabavu na korist narodne prosvjete.

Naša se akademička mladež nada, da će se za njom povesti svi rodoljubi Istre, te počam od ove godine proslaviti blagdan sv. apostola kano narodni blagdan. Očekuju od prijatelja pučke prosvjete, da će ju poduprieti što izdašnije moralno i materijalno u njezinom plemenitom poduzetu te da će i dne 4. julija mnogobrojno posjetiti njezinu pučku zabavu.

C. k. hrvatska gimnazija u Pazinu.

Na ovdješnjem će se zavodu dižati dne 9. srpnja 1909. u 8 sati u jutro u ljetnom roku prijamni ispiti za I. gimn. razred. Time upozorujemo roditelje, koji namjeravaju dovesti svnju djecu na ispit, da dođu na vrijeme. Ravnateljstvo.

Koparski kotar:

Pa da nam ne plane duša. Ima na Buzošćini u Istri selo Hum, u kome su Talijani još otarg 17 godina osnovali Leginu školu. Poslie se je u istom mjestu otvorila i hrvatska javna škola, koju djelomično uzdržaje Družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Premda su talijani napeli sve sile, da nam onaj naroc izabrade, ipak se je u onom kraju održao naš jezik gotovo u svim obiteljima. Ali protivnici ne miruju. Oni neprestano buskaju narod protiv hrvatske škole. Nedjeljom ni svetkom ne daju ni dječi ni učitelju ni u crkvi mira, već ih guraju, uskaju, atipuju, tako da se češće čuje, gdje sred crkvene tišine koje naše uboga djeko neimilo zaplače. Iza misle navajuju pak ti pjesni poturice na učitelja i povjeranu mu djecu pogrdnim povielima. Pijuvanjem, bacanjem kamenja i t. d. To se dakako redovito prijavljuje školsk u oblastima, pa često moraju dolaziti u Hum i oružnici, da štite učitelja i djecu.

Višo puta mora učitelj da izidje s djecom iz crkve, prije nego li se mica svrši. Jedne nedjelje nisu dali nijednoj dječi, da se vrste svojim kućama. Učitelj je usked toga bio prikljen zatvoriti djecu u školi, poslati po oružnike u Roč, kupiti dječi kruha za objed, te ih držati u školi do 5 sati na večer.

I nama Hrvatima da ne plane duša, kad gledamo što se sve to događa sa našim mladom djecom u Istri. Naše gorčebno biva jače, kad se sjetimo, što je Hrvat morao da pretrpi za svoju majčinu ried od dana, kad su sveta braća Ćiril i Metod podigli tu ried na častnu visinu slava i